

Supplement 8

Jødeforfølgelser

Er billedet af dr. Werner Best; et skønmaleri?

DATA: Best, Werner (1903–89): Medlem af SS, berygtet for sin nådesløse terror i Frankrig og Polen før han som rigsbefuldmægtig kom til Danmark i 1942.

Blev idømt dødsstraf i Danmark som ansvarlig for terrorhandlingerne. Dommen ændredes til 5 års fængsel. Højesteret ændrede dommen til 12 års fængsel efter folkelige protester; benådet af kongen efter to års afsoning, løsladt og udvist i 1951. Uden resultat har man uden at overanstrenges sig efterforsket Bests rolle i krigsforbrydelser mod polakker og franskmænd.

På ny tiltalt i Forbundsrepublikken i 1979 for mord på 11.000 polske intellektuelle; men man lod sagen falde i 1982. Udgav i 1981: Den tyske politik i Danmark, hvor han fremstår som den uskyldige, der forsøgte af al kraft, men uden påviseligt held, at skåne danskerne mod de fæle nazister.

1. Fiskerne derimod kan være slyngler, der tjener på andres nød.
2. Jeg bringer uddrag af Annas beretning til sine børnebørn om sin flugt til Sverige og citerer den velkomst, hun fik af nogle svenskere.
3. Dr. Bests «bestræbelser på at minimere følgerne» af jødeforfølgelserne bør dokumenteres. Er Best den pæne mand med samvittighedskvaler? Eller er han den kyniske terrorist, der koldt vurderer, at efterhånden som tyskernes mangel på fødevarer vil stige i takt med tilbagetogene fra besatte områder, får de danske fødevarerleverancer en stadig større betydning? Eller gør det danske folks modstand også ved de gentagne folkestrejker indtryk?
4. Annas beretning tyder absolut ikke på, at dr. Bests politisoldater har opført sig disciplineret og i overensstemmelse med den ordre, som Kirchhoff heller ikke dokumenterer i sit skønmaleri af en forbryder, dømt til døden ved dansk domstol.
5. Danske jøder bliver ikke sendt til dødslejre, men på foranledning af den tyske folkemorder, men nu så barmhjertige dr. Best, som tilsyneladende er udstyret med samvittighedskvaler, bevilliges nådigst danske jøder ophold i pensionatet Theresienstadt.
6. At «kun» 200 fanges i de følgende uger roser Kirchhoff de tyske terrorister og racister for. Hvor i al verden har han dette sludder fra? Hvorfor bringer han det? Med al mulig grund kan, hvem som helst uden at være medlem af DNH og uden at kunne benævne sig som karrierehistoriker med større ret påstå, at det var det danske folks for-tjeneste. Det gjorde i nødens stund, hvad man kunne for at hindre landsmænds ulykke.

Unge vil ved læsning af den autoriserede hjemmeside tro: Tyskerne var de pæne mennesker, de var lidt uheldige, havde besvær med føreren og var så nødsaget til, hvor gerne de end ville have været fri, udføre deres pligt og få jødeforfølgelserne sat i gang. Men de gjorde en hæderkronet indsats for at minimere skaderne.

Her skelnes mellem modstandsfolk og flygtningehjælperes civile modstand. I snart mange år har jeg holdt foredrag på skoler.

Det er min erfaring at unge i vore dage har mere end svært ved at skelne og forstå de mange nuancer. Nu hvor krigsgenerationens overleveringer i form af bedsteforældres beretninger er borte, især det alt afgørende, at alle, hver især vælger sit ståsted, handler og tager ansvar ud fra sin samvittighed, hvis den forefindes.

Kirchhoff burde forklare de unge. Hvad han forstår ved civil modstand, og beskrive civil – ulydighed og ikke vold. Selv om den civile modstand ikke umiddelbart kan dokumenteres.

Kommentar:

Her er min forklaring:

Alle der hjalp de forfulgte, var efter min vurdering modstandsfolk i og med de satte sig op mod det fascistiske styre. Der var ikke navn og adresse på modstandsbevægelsens organisationer. Den organisation jeg tilhørte hed under krigen slet og ret organisationen. Da der var fred og ingen fare fik organisationen navn henholdsvis KOPA og senere BOPA.

Børn og unge tænker, vurderer og dømmer kun i sort og hvidt.

Umiddelbart kan de få opfattelsen af, at der i de mørklagte danske byer var neonskilte, der henviste til, hvor man kunne optages som medlem af en modstandsbevægelse, og få udleveret medlemsbevis. Jeg definerer således, at begrebet modstandsmand er enhver, der aktionerer mod fascismen.

Om aktionsformen var ikke-voldelig eller voldelig er for mig uden forskel.

Kirchhoff burde have uddybet den ikke-voldelige modstand med eksempler. Da katastrofen indtraf, hjalp den enkelte borger efter bedste evne og søgte fornuftsmæssigt kontakt til de mennesker, hvis holdninger han kendte på forhånd og derfor kunne stole på. Mere indviklet er det ikke.

En ferietur med konsekvenser

På en ferietur i sommeren 1943 møder jeg på vandrehjemmet i Kollund ved Flensborg Fjord to unge tyske piger fra Köln, som fra før krigens udbrud havde boet hos danske plejeforældre. Den ene pige og jeg fattede sympati for hinanden, måske fordi hun i mig fandt en person, hun trygt kunne betro sig til og måske fordi, hun opdagede, at jeg egentlig aldrig havde tænkt på, at jøder som sådan, kunne være forskellige fra mig selv. Vi havde nogle få gode dage sammen og i den efterfølgende tid, skrev vi til hinanden; dog havde jeg bedt om et brevsted til hende og et til mig, samt at hun skulle ødelægge mine breve, for at undgå misforståelser med «myndighederne».

Min sommerflirt i 1943

Gestapofolk

Det tredje Riges kulturrepræsentanter.

Få dage efter at jødeforfølgelserne var begyndt, fik jeg et postkort, hvori hun skriver, at hun nyder sin ferie og er på vej nordpå på cykel.

Oversat: Hun er på flugt fra dødslejrene, hun har brug for hjælp.

Samme dag diskuterer jeg problemet med far, og vi lader hatten gå rundt mellem venner for at skrabe lidt penge sammen til jernbanebilletten.

Allerede samme aften er jeg på vej til Vejle og ankommer meget sent til den familie, hvor jeg mente, hun havde boet. Det er næsten blevet nat. Jeg banker dem op og en forskræmt person åbner døren på klem.

Jeg spørger: «*Er du den og den*»?

Det var han, og nu kom det vanskelige, for han var overbevist om, at jeg var enten en gestapomand eller stikker. Han fik brevkortet og jeg bad ham læse det, og spurgte: «Hvad får De ud af det?»

«Ingenting» var hans svar.

«Nå, så skal jeg fortælle Dem, hvad jeg har fået ud af det. Pigen skriver, at hun er på flugt for nazisterne og at hun behøver hjælp, nu. Derfor er jeg rejst herover». Jeg kom inden for, konen ville lave kaffe, men jeg afslog, idet jeg sagde:

«Det er for risikabelt at blive for længe her, har De et „sikkert sted? Jeg forlanger intet, jeg kan sove på et løfte, hvis det skal være».

Straks efter forlod vi dette hjem, og manden fik banket andre op, og uden særlige dikkedarer blev jeg vist op på et værelse. Manden havde på vejen forsøgt at udfritte mig, men jeg afslog, det må vente til, vi er i sikkerhed.

«Hvordan vil du hjælpe pigen»? Spurgte han. «Hvad med lidt mad? Jeg har hverken fået vådt eller tørt siden i middags».

Jeg fik mad. «Jeg vil tage hende og veninden med mig til København og derefter sende dem til Sverige». «Har du mulighed for at få dem til Sverige»? «Ja. «Det er farligt»: sagde han, «tænk på kontrollen ved Store Bælt».

Jeg havde studeret alle gestapofolkene der og de tyske vagtposter, men mente nok, at chancerne var rimeligt store.

«Hvad er alternativet», spurgte jeg.

«Ja, ser du, problemet er ikke, at der kun er to, der er to og tyve, som vi gerne skulle have til Sverige», åbenbarede han.

«Hvis vi kan få dem til København, tror jeg også, vi kan få dem over pø om pø, men det, som det kommer til at knibe mest med, er at gemme dem på sikre steder», var min kommentar.

Vi blev enige om, at sove på det. «Jeg skal også ringe til København. Hvor kan jeg ringe sikkert fra»? «Her». «Ja, tak, men er centralen ikke manuelt betjent? Kan man ikke fastslå, hvorfra og hvorhen der ringes, yderligere kan telefonistinden vel lytte med? Der må være andre muligheder».

«Du kan tage ind til Vejle og ringe derfra». «Det duer sku da ikke mand, hvis jeg spadserer rundt i dette hul i dagslys, vil Gud og hvermand, inden en kat har slået en prut, vide og snakke om, at noget usædvanligt er på færde. Jeg går kun ud i mørke og ellers kun, hvis der ingen andre muligheder er».

«Du er meget forsigtig, unge mand».

«Ja, sagde jeg, det gælder om at overleve».

«Hvornår vil du ringe»? «Klokken 6,15 i morgen tidlig».

«Godt», sagde han, «jeg vil finde ud af, hvem der passer centralen i morgen tidlig, og give besked, så dine samtaler ikke kan spores senere».

Der var klar bane, jeg ringer og får fat i far inden han drager på arbejde.

Vi fører den sædvanlige blomstertale, men her drejede det sig om, at jeg havde 22 kasser meget billig frugt, som ikke kunne holde sig ubegrænset, om han var interesseret. Igennem telefonen kunne jeg ligefrem høre ham tænke, så sagde han bare:

«Ja, det er jo svære tider, og det er meget at slæbe på, kan du ikke ringe og give besked om, hvornår du kommer. Mor vil være hjemme hele dagen, så du kan bare give hende besked, men det bedste sted er Valby Station, så vil vi være klar til at bære de mange kasser frugt væk for dig».

Allerede kl. 6,30 kunne jeg give besked, at hvis vi kunne være på Valby Station i aften, ville der være folk, som tog sig af det videre for-nødne. Vi begyndte at planlægge transporten og få timer senere var man i gang med at få disse typiske jøder til at ligne ariere, germanske mønsterdyr.

Resultatet var mildt sagt skrækkeligt, de osede simpelthen langt væk af at være jøder.

«Kan jeg på et tidspunkt give dem en samlet instruktion, om, hvordan de skal gebærde sig»? Det var i orden. Vejlefolkene havde allerede skaffet jernbanebilletterne og mor havde fået ankomsttiden i Valby.

Jeg slog fast ikke én, men mange gange, de måtte ikke gå i flok, de skulle gå enkeltvis, men hele tiden mænge sig med andre passagerer. De måtte ikke snakke. Hvis de blev spurgt, skulle de vise, at de var døve. Alle havde gyldige, men falske legitimationskort med pæredanske navne; dumme var de ikke i Vejle.

Når de skulle skifte tog, måtte de ikke klumpe, de skulle fordele sig i forskellige vogne, de måtte ikke være bange eller vise, at de var det. Se kække ud og I overlever. Bliver en tilbageholdt, fortsætter I andre, ingen panik.

Nu tegnede jeg på et stort stykke papir, hvordan man kom om bord og fra borde ved Store Bælt, hvor jeg havde observeret vagtposter og Gestapofolk. Da jeg nævnede dette, og at man af og til havde kropsvi-sitering var de godt nok ved at gøre i bukserne.

Hvis vi kommer fra hinanden skal I søge til Lyshøjgårdsvej, den går parallelt med Valby Station, der vil i de næste dage være folk, som vil opsøge jer for at få jer videre. Kodeord: Præsten. Når vi kommer til stationen, siver I op og går højst to og to ned ad gaden og holder øje med, om der er folk, der iagttager jer, måske skal I passere dem flere gange. Folkene kan være børn, ældre mennesker, mænd eller kvinder.

Kodeordet præsten vil blive besvaret med frugt.

Vi aftalte, hvornår vi skulle mødes på Vejle Banegård, ikke for tidligt og frem for alt ikke for sent. Da vi har passeret Lillebælt, kommer tog-føreren ind med min veninde; han vil gerne snakke lidt med mig. Han siger: *«De unge er meget nervøse og det forstår jeg godt, men hvis du kan få dem til at gøre, som jeg siger, er der ingen problemer».*

Vi fulgte nu, alle hans små fif og fiduser og står sikkert af, langt om længe med flere timers forsinkelse i Valby.

Partikammeraterne (medlemmer af D.K.P. Danmarks Kommunistiske Parti) havde blomstret i timer uden at brokke sig og nu gik det bare stærkt, de unge nåede dårligt ned i gaden, før der var kontakt, op i sporvognene og væk var de. Næste nat kom halvdelen over fra partiets rute i Kastrup. Natten efter kom resten over.

Dora Thing træder vande i Øresunds iskolde vand

Børge Brandts kone, Dora var som sin mand jagtet af Gestapo, men nu kom et problem mere til, nemlig jødeforfølgelserne, hun var jøde. Jeg har fået flugten fortalt af flere forskellige venner, men jeg vil også have Doras egen beretning, hvis hun da er i stand til at fortælle om sine mere end grufulde oplevelser. Derfor vil jeg besøge Dora på det ældre hjem, hvor hun bor nu efter længere tids svær sygdom.

Her er beretningen, som jeg har fået den fortalt af andre.

Man beslutter, at hun skal til Sverige, og Brandt skaffer en transport, som skal afgå fra Espergærde. Da Dora står på stranden med sit spædbarn i armene, klar til at gå om bord, bliver hun og 7 andre skubbet til side.

Der er nemlig dukket nogle velhavende jøder op med nogle meget store poser penge. Nogle af folkene, der har stået for transporten, haler en gammel, mølædt pram frem, den har ligget på land i så lang tid, at træet er udtørret og den er læk (utæt) som en gammel si.

Om transportfolkene fremskaffer dette mordredskab af en pram af menneskekærlige grunde, tvivler jeg meget stærkt på, de kan ikke have været uvidende om bådens uegnethed og at den ikke kunne gennemføre turen, slet ikke så overfyldt med folk, som den var. (8 personer i en pram af denne størrelse var 6 for meget.) Det har snarere været en nem, gratis og bekvem måde, at få besværlige vidner væk på.

Tyskerne sorterede KZ-fangerne, kunne undermennesket ikke bruges til slavearbejde gik vejen direkte til krematorieovnen.

Danske flygtningehjælpere sorterede også, men metoden var en anden.

16.000 kroner skal der have været i posen.

Dora (inkl. børn) den fattiglus blev sorteret fra til en synkefærdig pram. Tre druknede.

Skulle man rejse en kriminel sigtelse mod disse fædrelandskæmpere, ville den sandsynligvis lyde på overlagt mord og drabsforsøg. Efter nu at have gravet og efterforsket i denne gruppes meritter, sidder jeg med en fornemmelse af, at gruppen ikke blot har røvet og plyndret flygtningene på stranden, men været skyld i fleres død, og at de, når flygtninge var bragt væk og af vejen i Sverige, har røvet i deres tomme boliger.

Men tilbage til Dora og hendes barn; i prammen fosser vandet ind gennem de utætte bord og snart begynder to ældre ortodokse jøder at øse på livet løs med deres hellige klenodier – deres stive hatte. Men, ak forgæves, kulden, mørket, det stigende vand gør sit og pludselig ligger man ude i det isnende kolde vand.

Doras spædbarn (Jette), har en kvinde, som holdt det bedøvede barn, kort forinden smidt overbord. Doras broder dykker og får på mirakuløs vis fat i ungen. Men er hun død? Tre flygtninge druknede.

En dansk fiskekutter dukker op, de overlevende bliver samlet op. De bønfaller skipperen om at sejle dem til Sverige eller sætte dem over på en svensk fiskekutter, der lå i området. Han afslår, han vil aflevere dem til myndighederne i Danmark. Et hidsigt skænderi opstår mellem besætning og skipper, som i begyndelsen helt nægter overhovedet at yde hjælp. Mandskabet truer skipperen, og kalder han i utvetydige vendinger for et nazisvin.

Som god, dansk lovlydig borger afleverer skipperen dem dog til myndighederne; i dette tilfælde Gud være lovet, til det danske Søpolitiet. Herfra bliver de bragt til et hospital for at blive behandlet. Da de er kommet nogenlunde til hæfterne, dukker en fra hospitalspersonalet op og siger:

«Her er for farligt for jer at være. Det er bedst, I kommer hjem til mig».

Hvis man skal tro historikere, var det vel en ret overflødig bemærkning, tyskerne hjalp jo nærmest flygtningene)

Her overnatter de, men til deres skræk dukker to uniformerede, granvoksne danske betjente op næste morgen og beder dem følge med. De bliver anbragt i en af Søpolitiets patruljebåde. I nærheden af svenskekysten prajer betjentene en svensk fiskerbåd. Den bliver de sat over på; de overlevede krigens rædsler. Når jeg nævner dette, skyldes det, at jeg gang på gang beskriver offentligt ansatte meget negativt, særligt folk inden for politi og forsvar; dermed gør jeg mig skyldig i at tegne et alt for unuanceret billede, heller ikke her er sandheden hvid eller sort.

På besøg hos Dora (1998)

Dora var kommet på plejehjem og blev glad for at se mig. Vi var gamle venner, et varmt, dejligt møde. Dora læser, hvad jeg har skrevet og ud fra, hvad vi fik snakket om, er her et: ultrakort resumé af flugten

På stranden betaler en kvinde 16.000 kr. til transportfolkene, hvilket får til resultat, at Dora med sit spædbarn og 7 andre flygtninge skubbes til side og står hjælpeløse på en øde strand i efterårsmørket.

Et let bytte for de tyske patruljer.

Prammen, tror Dora, blev fremskaffet af andre personer end transport-folkene. Den tror jeg ikke på. Da Jette bliver smidt overbord, dykker Doras broder, finder spædbarnet og overgiver det til Dora, hvorefter han med sin kone smider tøjet for at svømme til Sverige. De bliver dog senere fundet, nøgne og nærmest livløse på stranden ved Espergærde og bringes til det samme hus, som Dora og Jette senere dukker op i. Den danske fiskerbåd samler folk op, men tre af de 8 var druknet.

Nogle få ejendele fiskes op, men forsvinder senere. Dora bliver kontaktet af dansk politi, sandsynligvis efter krigen; de spørger, om hun vil rejse tiltale for tyveri mod besætningen. Det vil hun ikke, for som hun siger, hvad betyder jordisk gods, de reddede trods alt vort liv.

Om bord truer besætningen skipperen, som er nazist; ingen er i tvivl, makker han ikke ret, vil de bruge vold, sagt på almindeligt dansk, der er ret store øretæver i luften. Her er deres grænse, tolerancetærskel om man vil.

Flygtningene bringes til Helsingør og Dora mener, at det er redningsfolk (fra Falck - Zonen), der bringer dem videre til sygehuset. Her får de lidt væske i Jette, som var bedøvet af sovemedicin og først nu bliver Dora klar over, at hendes barn er i live.

Tyskerne har fået færtten af hele affæren og snuser rundt på hospitalet, men uden held. Gestapo havde på hele Nordkysten indsat særlige enheder, disse talte mange danske forrædere, som fangede en meget stor flygtningetransport i Gilleleje.

På døren ind til Doras sygestue har sygeplejerskerne anbragt et skilt, hvorpå der stod, må ikke forstyrres. Nogen dukker op og de anbringes i et privathjem, som tilhører en mand, som Dora kalder hollænderen. Næste morgen afhentes de og køres i en skraldevogn, gemt under en presenning til et psykiatrisk hospital. (Det må være Montebello)

Efter nogen ventetid bringes de til havnen og kommer i en eller anden båd. Flere gange spørger jeg, hvad var det for en båd, en fiskerbåd? En patruljebåd fra Søpolitiet?

Men det ved Dora ikke. Hvorfor dog ikke? Forklaringen er simpel.

For Dora fortæller lidt senere, at da de ankommer til Sverige, må hun bæres i land, da hun er ude af stand til at gå selv. Virkningerne af flugten har chokeret denne sunde, raske kvinde i en sådan grad, at hun nærmest er lammet.

«Dora, kan du fortælle mig, hvorfor Brandt ikke har ryddet op i butikken af transportfolk? Var den gruppe, jeg var i på det tidspunkt, blevet sat på opgaven, havde vi skudt dem på stedet, ingen tvivl om det, vi havde ikke spurgt først».

Dora fortæller dog, at lederen af transporten havde været så skræmt, at han ikke turde vende tilbage til København, før han vidste, at Dora og Jette havde overlevet.

Transportlederen arresteres kort tid efter af tysk politi anklaget for simpel kriminalitet, stilles for en tysk krigsret, idømmes dødsstraf, benådes, men sendes i tysk tugthus.

Man måtte give tyskerne ret, anklagerne mod transportlederen var korrekte; røverierne var foretaget med det ene formål at berige sig selv.

Jette og min mor, Else

Under en transport ved Syrefabrikens bro (Kaldes i dag Fem Øren) dukker en tysk patrulje op og der skydes. Transportfolkene var af hensyn til flygtningene ubevæbnede. I mørket spredes man for alle vinde, og en kammerat snubler over en bylt i sandet. Han bukkes og samler et lille barn på omkring et år op og stikker af. De fleste flygtninge var vadet ud og hoppet om bord.

Da de er fra land opdager en moder, at hendes barn ikke er med. Der udspilles naturligvis nogle sindsoprivende scener, men at vende om, kan der ikke være tale, det vil være den sikre død for alle. Hun bliver bragt til tavshed, for de tyske marinefartøjer har lytteudstyr om bord, det gælder om at være helt stille.

Det lille barn er stille, det sover; for at ungen ikke skulle begynde at hyle og skribe i afgørende situationer under flugten, havde man givet det sovemedicin. Den næste tid vandrer barnet fra den ene fattige familie til den anden, men en dag dukker min mor Else op; ser ungen køre rundt på sin potte på gulvet. Børnesår i ansigtet, en numse så rød, at den var en bavian værdig; forkølet med snottet drivende ned over forgrædte kinder. Mor får historien og for at gøre den meget kort, tager mor straks ungen under armen og passer det til krigen slutter.

Via Røde Kors havde vi sendt besked om, at en pige med det og det signalement, var i gode hænder. Efter krigen blev barnet forenet med sine lykkelige forældre; at hun havde glemt alt om sine forældre og hellere ville blive hos Else, er en helt anden historie.

På et noget senere tidspunkt har mor besøg af Gestapo, de ville gerne tale med far. Da de er gået, ryster mor endnu af skræk, for selv den største idiot af en Gestapomand må da kunne se, at barnet er jøde. Hvad gør Else? Hun går til præsten og beder ham skrive barnet i kirkebogen, således at mor fremstår som moderen og således, at hun kan få de nødvendige papirer og rationeringskort.

Præsten afslår, *«det må man ikke, det er imod loven»*.

«Hvilken lov?» spørger mor.

«Jeg har nogle love og cirkulærer, og dem må jeg følge», siger præsten.

Nogle dage efter møder jeg mor, jeg skal have skiftet vasketøj. Hun er stadig vred, mildt sagt fnysende arrig. I ret kraftige, saftige vendinger beretter hun, hvordan hun fik det elendige skvat af en præst til at makke ret. Det meste kan ikke gengives på tryk, men kernen i det er, at hun fortæller denne kirkens mand, fårenes hellige hyrde, at over de jordiske love og forordninger, som han kunne tørre sig med et vist sted, var der andre love, nemlig Guds Love.

Men det var måske forbigået hans opmærksomhed, selv om han var præst.

«Du skal elske din næste», sagde mor og rakte barnet frem, «dette er din næste, vil du tage ansvaret for, at dette lille barn, skal falde i hænderne på de tyske forbrydere?»

Han må have bævet, for da hun fortalte ham, at hvis han ikke gav hende papirerne nu og skrev, hvad der skulle skrives i kirkebogen, ville hun bede sin mand og sin søn om at skyde hovedet af ham. De to ved, at jeg er en god kristen og et fredeligt menneske, der hader blodsudgydelse, så når jeg beder dem om det, vil de gå i gang, og du får ikke solen at se i morgen. Han skrev.

Fra Annas dagbog

Anna var én af de 6000 jøder, der ved flugt til Sverige undgik de nazistiske dødslejres krematorieovne. Ild berørt af den stående diskriminerende debat omkring bekvemmelighedsflygtninge i dagens Danmark beslutter hun i 1993 i en alder af 62 år at beskrive sin og familiens flugt for sine børnebørn

Afskrift i uddrag.

«Her i 50-året for min flugt til Sverige synes jeg, at også mine børnebørn skal høre min historie, som desværre er lige så dramatisk, som dem vi har hørt og læst om i denne tid, ingen løftet pegefinger, men måske en hjælp til at se flygtningeproblemer i et andet lys. Min mor og far havde som de kongelige bestemt sig for at rejse hver for sig. Min far betalte for hele sin egen familie og min mors, da han var den eneste, der var i stand dertil. 22.000 kr., (gang det med 20 og få tallet i dagens penge).

Jeg har altid været vred over ordet bekvemmelighedsflygtning.

«Nåh! De har råd til flybillet osv.»

Nå, men vores familie blev skilt, således at min mor, min bedstemor (100 kg.), min søster Paula på 7 år, og jeg, der var 11, skulle holde sammen. En nat blev vi tilbudt af skoleinspektør Fredebo på Skolen ved Sundet at sove i et glashus, som var sovesal på svagbørnsskolen. Den nat blev der luftalarm, det var uhyggeligt, der var meget åbent og ingen gardiner.

Næste formiddag var vi hjemme i lejligheden på Højdevej, og det var godt, vi ikke havde været der om natten, for tyskerne havde været der. De havde stjålet nogle kaffebønner, som min mor havde i flasker i spisestueskænken.

Kommentar:

Sammenlign med Kirchhoffs påstand

I løbet af eftermiddagen samledes mange af familien hjemme hos os, og jeg husker, at min bedstefar, som var mest hellig, sagde, at vi skulle spise som jøderne havde gjort, da de skulle ud af Ægyptens fangenskab. Det gjorde vi så. Bagefter var det tid til at tage af sted. Vores gruppe skulle til Skøjtevej i Kastrup. (Denne vej ligger lige ved Kastrup Fiskerihavn ÅaS) Vi havde så meget tøj på, som vi kunne have, og vore skoletasker og lignende fyldt med andet.

Da vi kom derud, blev taskerne taget fra os med den begrundelse, at de ville vække for megen opsigt. Vi gik så mod havnen. Undervejs var vi ved at møde en tysk razzia, men nogle flinke mennesker, han var postbud, trak os ind i deres bryggers, og der stod vi til militærkøretøjerne var kørt forbi, Vi gik ned til havnen, blot for at erfare, at den fisker, vi skulle have været med, var sejlet pga. razziaen.

Kommentar:

Sammenlign med Kirchhoffs påstand.

Tyskerne var menneskekærlige og derfor passive. I mange efterkrigsfremstillinger er tyskerne beskrevet som hjælpsomme sjæle, der bistod jøderne i deres flugt. Tror du på den? En jødisk mand blev dræbt, da han sprang ud af vinduet fra tredje sal, da tyskerne masede sig ind i hans hjem. Var hans frygt begrundet?

afskrift fortsat:

Det viste sig bagefter, at min mors søster, hendes mand og deres datter havde tryglet fiskeren om det (at sejle uden resten af familien, ÅS), da noget lignede var sket for dem aftenen før.

Min mor og hendes søster var siden da ikke på talefod.

Annas moster havde tryglet fiskeren om bare at sejle fra den øvrige familie. Hvordan vurderer du denne handling?

Det, jeg nu husker, er min mor gående fra båd til båd og tigge om at komme med. Endelig var der en tyk fisker, der forbarmede sig og sagde, at han nok skulle gøre regnskab med fiskeren fra Skøjtevej. Vi blev sammen med mange andre lempet ned på dækket og fik presninger over os. Jeg husker, at min mor kaldte på Paula, som ikke svarede, da en tyk mand lå ovenpå hende.

Senere blev min mor klar over, at hun var med om bord. Det må have været blæsevejr, for da vi sejlede, slog søer ind over dækket, og vi var totalt gennemblødte, så Paulas og min fine rundskårne brune frakke, der var lavet af cellulid, blev aldrig til frakke igen. Da vi var tæt på Sverige, kunne vi rejse os. I havnen i Limhamn var der højt op. En mand tabte sin hat på vejen op, forsøgte at få fat på den, og da husker jeg, at jeg hørte det første svenske ord «kaput» fra en af dem, der stod oppe på land. Vi blev nu ført til en skole (måske en handelsskole), hvor vi skulle sove.

Det jeg husker bedst er, at vi skulle sove på papirlagner.

Næste dag gik vi en tur i Limhamn og nogle unge mennesker stod hånende i en opgang og vrængede: «Juden».

Kommentar:

Sammenlign Annas velkomst med Kirchhoffs påstand om de åbne arme. Nu skal man ikke ud fra dette udsagn fordømme den svenske befolknings indsats, ikke kun for de danske jøder, men også for andre flygtninge, eksempelvis danske modstandsfolk.

22 måneder er Anna i Sverige og går i forskellige skoler medens forældrene tager forskelligt arbejde. (Som skræddere på konfektionsfabrik, tjenere på herresæde og sidst som skovarbejdere.)

Afskrift fortsat.

«Da vi kom hjem efter kapitulationen, havde det ikke været muligt at holde vores lejlighed, selv om min fars revisor, Bonde havde betalt husleje hele tiden. I den første måned boede vi på en skole i Holte, indtil vi fik en lejlighed på Peder Lykkesvej. En bekendt til familien Fabricius, havde vore møbler i Badstuestræde, Hvordan de var havnet der, ved jeg ikke, men jeg husker, at der var skudhuller i den førømtalte skænk med kaffebønner. Det hed sig, at da tyskerne kom igen natten efter, var de så ærgerlige over ikke at finde os, at de plaffede løs på dette møbel».

Kommentar:

De jødevenlige og veldisciplinerede tyske soldater havde i et øjeblik skuffelse og distraktion plaffet løs på jødernes møbler. Igen er der uoverensstemmelse mellem DNH historikeren og virkeligheden.

Hvorfor gør Kirchhoff, som han gør?

afskrift fortsat:

Jeg var nu 14 år og begyndte efter sommerferien i min gamle klasse på Skolen ved Sundet, fik mellemskoleeksamen og gik i lære i min fars butik. Jeg kan huske, da vi blev klar over at tyskerne ville starte jagten på os jøder, at familien da diskuterede, om man kunne gemme sig i et sommerhus i Kikhavn ved Hundested, og at jeg med en 11 år gammel piges måde at tænke på var bange for at blive «snydt» for en udlandsrejse.

Senere, år senere, da jeg ammer min datter Lisbeth, gik det op for mig i al sin gru, hvad de voksne havde været igennem. I nazisternes terminologi var hun, mit spæde barn, halvjøde og skulle som sådan have været forfulgt og udryddet. Da først gik det op for mig, at det var totalt uskyldige, det var gået ud over, for dette lille barn kunne da ikke være skyldigt i noget som helst. Som 17 årig traf jeg Bent».

Afskrift slut

Kommentar:

Danskeres holdninger og indsats under jødeforfølgelserne

Billedet af danskernes indsats er som alt andet vedrørende besættelsen tegnet generelt i sort og hvidt, men ved jødeforfølgelserne er billedet et andet. Det hvide i billedet toner overbevisende frem, med grå stænk ganske vist. Passive danske kritikere af danskernes indsats forlader i et øjeblik forvildet letsind øreklapstolen

Den enes nød - død, den andens brød

Gruppen, jeg var medlem i, bliver bedt om at tage sig af to forskellige hold fiskere, som udover at tage sig godt betalt også røvede og stjal fra flygtningene. Man fortalte os, at de ikke alene lænsede jøderne for kontanter, men også beslaglagde ringe, smykker, og hvad disse ellers havde af værdi.

Flygtninge uden værdier afviste de. Det ene hold, som opererede fra Sundby Sejlklub kunne træffes i et stort forlystelsesetablissement, Hollænderbyen, skidefulde med ludere på skødet, strøende om sig med penge og pralende åbenlyst af deres gerninger. Gruppen passede dem op, visiterede dem, beslaglagde to skydere og bragte dem til et kolonihavehus. Det var voksne folk, de var hverken mundlamme eller til at kyse, men vor ordre var: „*Løb ingen risiko, pløk dem, hvis det er nødvendigt.*“

De er snakkehoveder, de er til fare for modstandsarbejdet.“

Da vi har bakset lidt med dem, tager en kammerat, og han må givetvis have været med i Spanien sin skyder frem og putter den godt ned mellem benene på den ene fisker og siger:

«Nu må du vælge, jeg er træt af dig, du har to chancer, det bedste for dig er at gøre, som jeg siger, den dårligste er at fortsætte dit fis.

Hvis du ikke holder kæft nu, skyder jeg din røv i laser».

På denne måde lærte jeg selv at holde vanskelige personer op. Stemningen ændredes og lydige som små lam fulgte de os. Men nu blev jeg igen overrasket over den måde lederen afhørte disse fyre på; det kneb lidt i starten, men efterhånden som situationen gik op for dem, nemlig, at her skulle gøres rent bord, og hvis de lovede bod og bedring, ville man måske lade dem fortsætte med at sejle flygtninge over, men kun på de betingelser, som modstandsbevægelsen fastlagde. Ellers?

Ingen i kolonihavehuset var i tvivl, heller ikke jeg; disse to gamle partisaner ville ikke betænke sig et sekund, de ville med sindsro ekspedere snakkehovederne over i en anden verden.

Rygterne svirrede åbenbart, for da vi kort tid efter tager fat på den anden gruppe i Kastrup Havn, er de blevet meget grundigt informeret og falder helt uden problemer til patten. De lovede bod og bedring og udførte så vidt jeg ved et prima arbejde resten af krigen.

Den første gruppe var blevet stukket, de havde næsten bedt om det, de havnede i KZ - lejr.

Kommentar:

I det sorte felt har vi tyskerne, og deres nazistiske håndlangere, stikkerne. Disse sidstnævnte blev dog holdt noget i ave. Modstandsbevægelsens kontante trussel om at aflive stikkere skabte en frygt så stor, at i Frøslevlejren, som var en overgangslejr for fangne modstandsfolk til de berygtede koncentrationslejre, var ikke mindre end to barakker fyldt med stikkere, der frygtede for deres liv. En form for beskyttelsesarrest, om man vil, men her var de da ude af drift, deres skadevirkning var dermed begrænset.

I det grå felt har vi personer, som prøvede at tjene lette penge på medmennesker i nød. Jeg har allerede givet nogle eksempler herpå, men hvor grænserne skal trækkes fra grov udnyttelse til blot at få dækket nogle af sine udgifter, er mere end svær at trække. Mange fattige kom over uden at betale så meget som en øre, andre blev ribbet også for deres familiesmykker.

Ud over at sætte deres liv og førlighed på spil, rummede fiskernes indsats en mere end sandsynlig fare for at sætte deres eksistensgrundlag over styr, fartøj – redskaber og sidst men ikke mindst forbruget af brændstof til sejlads med flygtninge afskar dem fra fiskeri. Risikoen for at sejle i minefyldt farvand uden de normale navigationsmuligheder (Alle fyr og lysbøjer var slukkede) må tages med i billedet.

I det hvide felt finder du imidlertid størsteparten af danskerne. Uden at betænke sig gav de familier husly og gemte flygtninge de mærkeligste steder, de gav dem mad ud af utilstrækkelige rationer, ofte i en lang ventetid til den videre transport blev mulig.

I det store og hele kunne en jødisk familie på flugt banke på en dansk dør og få en eller anden form for hjælp. Danskerne hjalp uden hensyn til den risiko, de selv løb, togbetjenten er et godt eksempel på, at han ikke alene hjalp, men også som de mange, der ikke kunne undgå at få nys om transporter på grund af disses omfang, men som holdt mund og forholdt sig passive. Havde danskerne, som i andre besatte lande holdningsmæssigt været imod jødernes frelse, havde flugten til Sverige ikke haft så lykkelig en udgang. Personlig er jeg stolt over indsatsen. Sammenlignet med andre besatte lande som f. eks. Holland og Frankrig er vi det eneste besatte land, hvor en befolkning aktivt gik ind for at redde medborgeres liv.

Danskere reddede 6 – 7.000 jøders liv.

Tabene i de andre besatte lande var på grund af myndighedernes og befolkningens medvirken katastrofale. Når man sammenligner ganske almindelige danske borgeres indsats mod barbariet for at redde medmennesker i nød med det tyske folks passivitet, dets indsats i opbygningen af det kæmpestore apparat, som dannede baggrunden for og gjorde udslettelsen af millioner af mennesker mulig – med tyskernes tilsyneladende uvidenhed efter krigen og deres forsøg på at spille rollen som de uskyldige, de uretfærdigt forfulgte – de havde jo ikke selv gjort noget – al den stund de inderst inde hele tiden var og for nogens vedkommende stadig er overbevist om, at de havde ikke kun pligt, men også havde været i deres gode ret som overmennesker til at udlette alle andre – undermenneskene – undres jeg, for, hvor ligger så bastante forskelle mellem folkeslag?

Hvis tyskerne havde været de eneste, der havde begået så grusomme forbrydelser, kunne man måske finde en plausibel forklaring, men isernerne, hvad enten de er betinget af religiøs eller politisk fanatisme, vidner for entydigt om menneskelig dårskab.

For god ordens skyld:

citat:

Søndag d. 10. april, 2005 kunne på Politikens forside læses:

«Undersøgelse: Danmark sendte jøder til Tyskland under krigen. Trods advarsler udviste danske myndigheder under krigen mindst 19 jøder til Tyskland, hvor de døde i nazisternes kz-lejre. Det viser resultater fra ny officiel historisk undersøgelse. Statsministeren overvejer undskyldning». *citat slut.*

Kommentar:

Hvis billedet skal belyses fuldt ud, mangler stadig en undersøgelse af: Hvor mange flygtninge blev pågrebet af danske myndigheder og udleveret før og under besættelsen?

Flere gætter på at omkring 400 flygtninge blev udleveret før d. 9. april 1940 og mindst 142 efter d. 9. april. Det er mig stadig ubegribeligt, at man stadig ruger over disse krænkelser af menneskerettighederne.